

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izveniši nedelje in praznika. // Inzerati do 80 petih vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2,50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inzerati petih vrst Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. // „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— // Rokopisi se ne vračajo.

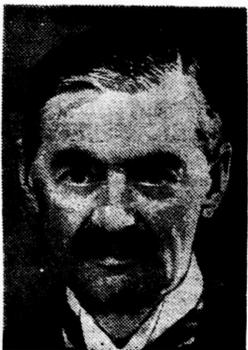
UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafličeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26.

Podružnice: MARIBOR, Grojski trg št. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Strassmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 // JESENJE, Ob kolodvoru 101 // SLOVENU GRADEC, Slomškov trg 5 // Pošna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Nezadovoljstvo v Londonu:

Chamberlaina hočejo odžagati, ker mu ne zaupajo

Na njegov rovaš pripisujejo zavlačevanje moskovskih pogajanj, ker se boje, da bi utegnil pričeti kako novo monarkovsko politiko — Vedno odločnejša zahteva po vstopu Winstona Churchilla v vlado, kateri se Chamberlain ne bo mogel več dolgo upirati

Neville Chamberlain

London, 19. julija. br. Zavlačevanje pogajanj v Moskvi izziva v angleški politični javnosti vedno večje nezadovoljstvo proti ministrskemu predsedniku Chamberlainu, ker smatrajo, da je on glavni krivec nezaupanja Moskve, ki mu ne more odpustiti monarkovske politike. V Londonu vedno bolj prevladuje vtis, da bi hitro prišlo do sklenitve trojne zveze Anglija — Francija — Rusija, če bi bilo to nezaupanje odstranjeno. Zato v angleških krogih vedno bolj narašča kampanja za vstop Winstona Churchilla v vlado. Winston Churchill je bil od vsega začetka nasprotnik politike omahovanja in popuščanja, ki jo je vodil Chamberlain in je zlasti ostro nastopil proti njegovi monarkovski politiki. Zato smatrajo, da bi njegov vstop v vlado blagodejno vplival na pogajanja z Rusijo, a ob enem tudi na najbolj jasen način izrazil odločnost Anglije. Kampanjo za vstop Churchilla v vlado, ki jo je prvotno pokrenila opozicija, podpirajo sedaj tudi najvplivnejši krogi

konservativne stranke, med njimi lord Camross, lastnik »Daily Telegrapha and Morningpost«. V londonskih diplomatskih krogih tolmačijo to kampanjo kot resen poskus, da se Chamberlain odstrani z vodstva državne politike, ker se še vedno boje, da bi utegnil Chamberlain v odločilnem trenutku zopet odpovedati in pričeti novo monarkovsko politiko koncesij totalitarnim državam. To pa bi bilo docela izključeno, ako bi bil v vladi Winston Churchill. Proti Chamberlainu nastopajo najvplivnejši konservativci, kakor so lord in lady Astor, lord Trenhard, lord Wolner, lord Cramborne, Harold Nicolson in vsi voditelji opozicije. Njihove zahteve podpirajo listi »Daily Telegraph«, »News Chronicle«, »Manchester Guardian« in »Yorkshirepost«, dočim stoji za Chamberlainom samo še »Times«. V londonskih političnih krogih računajo, da se Chamberlain ne bo mogel več dolgo upirati tej zahtevi ter da je v kratkem računati z važnimi spremembami

Winston Churchill

Nj. Vel. kralj Peter med mornarji

Budva, 19. julija. e. Nj. Vel. kralj Peter je včeraj ob 8. zjutraj na motorni torpedovki »Durmitor« prisostvoval novim zelo zanimivim vežbam. Torpedovka je plula od Bečićev s Slavjanske obale, kjer so ljudje kralja navdušeno pozdravljali, nato pa je zavila mimo budvanske luke, kjer je bilo tudi zbrano mnogo naroda, ki je kralju prirejalo prisrčne ovacije. Vojna ladja je bila tudi zbrano mnogo naroda, ki je kralju prisostvoval vajam v spuščanju in lovu torpedov. Ob 10.20 je »Durmitor« krenil proti Kumboru in je ob 10.37 pristal ob pomolu poveljstva podvodnega orožja. Kralj je odšel na komando, kjer mu je komandant raportiral. Kralj si je ogledal krog komande, nato pa mehanično delavnico, kjer se je zanimal za delo posameznih delavcev in se z njimi razgovarjal. Ob 10.45 je kralj v spremstvu komandanta odšel v lansirno postajo, kjer so se vršile vaje v lansiranju torpedov. Uro pozneje se je vkrcal spet na torpedovko »Durmitor« in nasledoval vaje s torpedi. V Kumboru, si je na to kralj ogledal še strojno šolo, ob 12. pa se je odpravil v ofic. dom v Kumboru kjer so mu priredili obed, ki je trajal do 13. Po obedu se je spet vkrcal na torpedovko, ki je v spremstvu motorne torpedovke »Orion« odpehjala iz Boke Kotorske proti dvorcu Miločeru, kamor je prispel ob 14.20.

Nj. Vis. knez Pavle in kneginja Olga v Londonu

London, 18. julija. AA. Nj. Vis. knez namestnik Pavle in kneginja Olga sta prispela včeraj na krajše bivanje v London. Med tem časom bosta gosta Nj. kr. Vis. kralja in kraljice v Buckinghamskih palači. Knez Pavle in kneginja Olga sta dobrodošla gosta v tej državi, s katero se je jugoslovanski knez namestnik seznanil od mnogih strani že tedaj, ko je bil dijak na oxfordski univerzi leta 1913., kjer je tudi po vojni nadaljeval svoje prekinjene studije. Ni nobenega razloga, da bi bilo treba ta njegov obisk pripisati vznemirajočemu položaju ali kakršnekoli drugemu političnemu motivu. Vojvodinja Kentška bo odpotovala iz Anglije jeseni, ko bo kentški vojvoda prevzel svojo dolžnost kot generalni guverner Avstralije. Sin kneza namestnika Pavla in kneginje Olge kneževič Aleksander študira v Etonu. Zelja njegovih staršev je, da ga vidita, istočasno pa da se poslovita od vojvode in vojvodinje Kentške, ki bi utegnili biti dolgo časa odsotna na drugem koncu sveta. To je tudi zadostno pojasnilo, zakaj sta knez Pavle in kneginja Olga prispela v London. Ni nobene potrebe, da bi se temu obisku pripisoval politični značaj, ker je namen tega obiska očiten in v vsakem pogledu družinske narave. Snoči sta angleški kralj in kraljica priredila v Buckinghamskih palači večerjo v čast kneza namestnika Pavla in kneginje Olge. Poleg članov kraljevskega doma so bili na večerji tudi predsednik vlade Chamberlain, zunanji minister lord Halifax in drugi ugledni člani angleške visoke družbe. Večerje so se udeležili tudi minister dvora Antič in jugoslovanski poslanik v Londonu

Pravo ozadje japonske kampanje proti Angliji in njeni politiki Japonci skušajo na ta način prikriti svoj popoln neuspeh na Kitajskem

London, 19. julija. br. Kakor vse kaže, po prvem sestanku angleškega veleposlanika z japonskim zunanjim ministrom sploh ne bo prišlo do rednih pogajanj med Anglijo in Japonci. Zahteve, ki jih je postavil japonski zunanji minister Arita, so za Anglijo docela nesprejemljive, ker ni dvoma, da gredo za tem, da se likvidira politika odprtih vrat na Daljnem vzhodu. V tem pogledu na Anglija ne more pristati na nikake spremembe in se strinja z njo tudi Francija in Amerika. V angleških političnih krogih so prav tako proti vsakemu popuščanju napram Japonci in vztrajajo na tem, da Anglija še bolj ko dosedaj podpre Kitajsko. V londonskih krogih prevladuje vtis, da skuša Japonska s svojo protiangliško kampanjo prikriti popoln neuspeh svoje vojaške akcije na

Kitajskem. Po dveh letih krvave vojne so Japonci ravno tam, kjer so bili ob začetku, le s to razliko, da so imeli že blizu 1 milijon mrtvih in ranjenih ter da so finančno in gospodarsko popolnoma izčrpani. Sedaj iščejo kozla, kateremu bi mogli pred japonsko javnostjo naprtiti krivdo za ta neuspeh. Zato so začeli s tako silno kampanjo proti Angliji, češ da je ona s svojo politiko onemogočila uspeh Japoncev na Kitajskem. Ob enem pa gre pri tem za manever totalitarnih držav, ki bi hotele vezati na Daljni vzhod večje število angleških vojnih ladij in angleškega vojaštva, da bi Anglijo na ta način oslabele v Evropi. Vsi ti manevri pa so sodbi angleških krogov ne morejo uspeti. Potrebno je le, da ostane Anglija odločna in nepopustljiva.

sicer neznamni, ali vendar potrjujejo napetost in sovraštvo, ki vlada na obeh straneh. Tako je nedavno poljske kroge vznemirila organizacija mladine Freikorps v Gdansk. Listi so pisali o ponovnem oboroževanju narodno-socialističnih formacij v Gdanku. V Berlinu so pa ob tej priliki izjavili, da je poljska bojazen neosnovana in da gre samo za mladinske organizacije, ki šteje tri do štiri tisoč ljudi in ki so v primeru spopada brez pomena. Zdaj pa Poljaki odgovarjajo z enakimi ukrepi. V Gdinko je prispelo okrog 150 letal iz vseh krajev Poljske. Ki se bodo udeležili proslave 10-letnice Aerokluba v Gdinku. Ob tej priliki bo v Gdinko prispel tudi poljski vojni inspektor general Bortnowski. V Berlinu poudarjajo, da tu ne gre za

sportno manifestacijo, temveč za demonstracijo Poljske, ki hoče na ta način zastrašiti nemško prebivalstvo v Gdanku. češ da je Poljska letalska sila ogromna. Pariz, 19. julija. e. Da bi se pokazalo, kako je nemogoča direktna rešitev spora med Poljsko in Nemčijo, prikazujejo v Parizu načrt Berlina za sporazum z Varšavo. Najprvo bi bil Hitler imenovan za predsednika Gdanskega, nato bi bili proglašeni trije odloki, nanašajoči se na proklamacijo, s katero bi bila izražena želja gđanskega prebivalstva, da se priključi Nemčiji. Hitler bi nato Gdansk priključil Nemčiji pod imenom Nordgand in ukinit vse posebne pravice Poljakov, ki bi tudi morali zapustiti Gdansk. V nadoknadu za to bi bila priznana Poljski v Gdanku svobodna

Jugoslavija in Bolgarija Zanimiva razmotrivanja vodilnega angleškega lista

London, 19. julija. br. V eno zadnjih števil je vodilni angleški list »Times« posvetil dolg članek odnosom med Jugoslavijo in Bolgarijo. V članku se bavi z nedavnimi obiski predstavnikov Beograda in Sofije v Berlinu ter z odnosi Beograda in Sofije po svetovni vojni. Omenjajoč komunikacije o blejskih razgovorih med dr. Cincar-Markovičem in Klosevanovim, v katerem se naglašava neovrženost in nevtralnost obeh držav ter želja po poglobitvi gospodarskih odnosov piše »Times« med drugim: To se tolmači v nekaterih krogih kot uvod v carinsko unijo. Ta ideja je zelo popularna tako v Beogradu kakor v Sofiji. Toda izmenjava blaga med obema državama, ki imata enake proizvode, je tako malenkostna, da se zdi carinska unija nepotrebna. To bi se moglo napačno tolma-

čiti v Grčiji in Rumuniji. Ti dve neslovanski državi na Balkanu ne bi radi videli take združbe dveh slovanskih držav, dočim je v Rumuniji vrhutega izzvala nerazpoloženje tudi agitacija za vrnitev Dobruže, na katero ima Bolgarija iz zgodovinskih in narodnih razlogov vsvo pravico, a Rumunija dovolj praktičnih razlogov, da se v sedanjem trenutku mednarodne napetosti izogne vsaki reviziji. Praktičnejša oblika gospodarskega sodelovanja med Jugoslavijo in Bolgarijo bi se mogla najti v sporazumu, ki bi onemogočil medsebojno konkurenco na svetovnem žitnem trgu. Kar se tiče deklaracije o nevtralnosti, se Angliji ni treba vznemirjati. Anglija gleda s simpatijami na to prizadevanje obeh držav, ki sta v minulih svetovni vojni toliko pretrpeti

Tudi v Estoniji in Latviji se začenja Nemci zahtevajo svobodno udejstvovanje in razveljavljenje agrarne reforme

Varšava, 19. julija. z. Poljske politične kroge je zelo vznemirila članek nemškega lista »Danzinger Vorposten«, ki je odkril, kako namerava Nemčija obvladati baltičske države. Nemčija zahteva rešitev manjšinskega vprašanja v Estoniji in Latviji. V Estoniji je nanreč nemška manjšina, ki šteje komaj 20.000 Nemcev, v Latviji pa je okrog 70.000 Nemcev. Nemčija je v zadnjem času posvetila vso pozornost tema manjšinam, ki utegneta biti v kratkem v takem položaju, kakor je bila nemška sudska manjšina v bivši Češkoslovaški. Na ukaz iz Berlina so voditelji nemške manjšine v Estoniji in Latviji zahtevali od estonske in latviške vlade, naj

takoj ukine zakon, s katerim sta ti dve baltički državi prepovedali vojaške organizacije nemške manjšine. Še važnejša pa je zahteva nemške manjšine v obeh državah, naj vladi takoj izvedeta revizijo agrarne reforme in prid nemških baronov, ki so bili lastniki ogromnih posesti in so bili po prevratu razlašeni. Estonija in Latvija sta razžleli enako kakor Češkoslovaška veleposelstva nemške aristokracije med avtohtono prebivalstvo. Po priključitvi Sudetov so nemški aristokrati dobili vrnjene vse svoje latifundije. Dokler baltički državi ne ustrezeta vsem zahtevam nemške manjšine, Nemčija ne bo garantirala mej Estonije in Latvije.

Angleška vojska je pripravljena

London, 19. julija. AA. Reuter: Snoči se je vršila skupna večerja 99. topniškega polka, na kateri je govoril vojni minister Hore Belisha. V svojem govoru je slavil angleško vojsko ter njeno pripravljenost, da brani domovino. Angleška vojska je se danj vsestransko pripravljena, posebno pa protiletalska obramba. Reflektorji budno

nadzirajo angleško nebo. Izvršene so bile potrebne strateške spremembe, tako da ima vsaka vrsta orožja svojo posebno nalogo. Ugotovil je, da je Anglija pred tremi leti imela vsega 6.000 vojakov, ki so pripadali letalski obrambi, med tem ko jih ima sedaj že 112.000.

Anamski cesar v Parizu

Pariz, 18. julija. AA. (Havas). Anamski cesar je obiskal kolonialnega ministra Mandela in se z njim delj časa razgovarjal.

Intervencija Roosevelta v Moskvi? Amerika želi čimprejšnjo sklenitev angleško-francosko-ruskega pakta

Pariz, 19. julija. e. Po vesteh, ki so pripele v Pariz o razgovorih med Molotovim ter francoskimi in angleškimi predstavniki, je ostal položaj nespremenjen in se bodo pogajanja še nadaljevala. Mislilo, da bo po kratkem odmoru položaj razčiščen. Ruska službena agencija Tas je objavila, da zadnji razgovori niso prinesli definitivnega razčiščenja. Po sestanku, ki je trajal dve uri, sta se francoski in angleški veleposlanik odpehjala v angleško veleposlanišvo, da tam sestavita podrobno poročilo za francosko in angleško zunanje ministrstvo, odkoder sta hkrati zahtevala nove instrukcije. Po raznih obvestilih se je ta razgovor nanašal tudi na vprašanje vojaških razgovorov, katere smatra Moskva za neobhodno potrebne, predno se zaključijo politični sporazumi. V Parizu obstoji bojazen, da bo to izzvalo nove težave zaradi kočljive narave vojnih tajn, ki jih je treba izmenjati med generalnimi štabi, kar je mogoče le med onimi državami, s katerimi že obstoje politični sporazumi. Po poročilu posebnega moskovskega dopisnika »Tempa« krožijo po Moskvi vesti, da je ruski poslanik v Zedinjenih državah Umanski prinesel posebno sporočilo Roosevelta, v katerem Roosevelt poudarja važnost, ki jo on pripisuje rešitvi mednarodne krize in podpisu francosko - angleško - ruskega pakta. O tem sporočilu mislijo diplomatski krogi v Moskvi, da bo imelo precejšen vpliv na so-

vjetsko vlado. Isti dopisnik tudi javlja, da se je s sovjetske strani zelo povoljno sprejelo stališče Chamberlaina in Anglije v sporu z Japonci, kar je prav tako velike važnosti za nadaljnji razvoj pogajanj. London, 19. julija. e. Včeraj je prispelo v London poročilo angleškega poslanika iz Moskve o razgovorih v teku zadnjega sestanka angleških in francoskih predstavnikov z Molotovim. O tem poročilu s službene strani ni javljeno ničesar, iz drugih virov pa poročajo, da so vzrok nesporazuma naslednje tri točke: 1. Vprašanje držav, ki naj bi se imenovale v poročilih. 2. Definicija indirektnega napada. Sovjetska vlada je nepričakovano zahtevala, da naj bi se poleg poročev proti zunanjemu napadu s strani Nemčije na države, ki so jim bila podana jamstva, Anglija, Francija in Rusija prevzele poročitvo tudi v primeru notranjega spopada. Anglija pa stoji na stališču, da bi bilo to vmešavanje v notranje zadeve tujih držav. 3. Moskva. London in Pariz se ne strinjajo v pogledu vojaških pogajanj, ki naj bi spremljala diplomatska pogajanja. Sovjetska vlada zahteva, da naj bi se pogajanja med generalnimi štabi takoj pričela in to še pred podpisom trojnega sporazuma. Anglija in Francija pa zahtevata najprvo politični sporazum.

Gdansk ostane na dnevnem redu V Berlinu naglašajo, da optimizem ni upravičen, ker napetost ni popustila

Berlin, 19. julija. e. Reuter. V tukašnjih političnih krogih zatirajo, da je pogrešno mnenje, da je napetost zaradi Gdanskega popustila. Teža vtiča ne potrjuje nobeno dejstvo, nasprotno, proti-poljska propaganda v berlinskem tisku je še bolj intenzivna, kakor do sedaj. Varšava, 19. julija. e. Polslužbena nemška agencija »Transocean« je objavila vest iz Gdanske, po kateri je bilo na sestanku

med Hitlerjem in okrožnim vodjo Forsterjem sklenjeno, da se Gdansk priključi k Nemčiji ne glede na stališče Poljske in Anglije. V poljskih službenih krogih izjavljajo, da ta vest še ni potrjena. V Varšavi potrjujejo, da se v Gdanku še naprej vrše vojne priprave. Berlin, 19. julija. e. Dasi vlada v Gdanku politično zatišje, so vendar ob časa do časa na dnevnem redu dogodki, ki so

Kjuseivanov gre v Pariz in London

Sofija, 19. julija. e. Po službenem obisku v Berlinu se je v krogih, ki so blizu vlade, poudarila možnost službenega obiska ministrskega predsednika in zunanje ministra dr. Kjuseivanova v Parizu in Londonu, kamor bo odpotoval najbrže sredi avgusta. Ker sta prišla bolgarska poslanika v Parizu in Londonu Balabanov in Montilov v Sofijo, sodijo, da je njun obisk v zvezi s pripravami za to potovanje ministrskega predsednika.

Vsi hrvaški klubi izključeni iz JNS

Beograd, 19. julija. e. Na snočnji seji JNS se je razpravljalo o vprašanju klubov Hrvatske sportske zveze, ki niso odgovorili na poziv, naj se pokoravajo pravilom JNS. Po razpravi, ki je trajala celo uro, je upravni odbor ugotovil, da Gradanski, Hašk, Concordija, Haldak, Slavija (Varaždin), Slavija (Osijek), Salk in Baška niso našli za primerno, da bi odgovorili svemu na njegov poziv, da se podreje pravilom zveze. Zaradi tega se izključijo iz JNS. Ker s tem prenehajo igrati v ligi, se številni ligisti klubov mišlja na 19 in bodo odredbo nove propozicije.

Osred, 19. julija. Beograd 10.—, Pariz 11.7.25, London 20.7.550, New York 443.126, Bruselj 75. 3260, Milan 23.31, Amsterdam 227.27, Beč 177.20, Praga 25.220.

Proti zavajanju javnosti in v obrambo interesov Ljubljane

Nadaljevanje ankete o ljubljanskem železniškem vprašanju

Ljubljana, 19. julija. Snoči je bilo nadaljevanje razprave o ljubljanskem železniškem vprašanju pod okriljem ljubljanske sekcije Udruženja jugoslovenskih inženjerskih in arhitektskih. Na prvem večeru 26. junija so podali svoja poročila inž. J. Leskovšek, univ. prof. inž. Hrovat in inž. S. Dimnik. Širše debate ni bilo, ker je bilo že pozno. Snoči je bila zopet lepa udeležba in društveni lokal je bil povsem zaseden. Razen strokovnjakov inženjerske in arhitektske, so se večera udeležili tudi številni zastopniki gospodarskih organizacij in uradov, tako da je bila javnost dobro zastopana.

DA NE BO JAVNOST ZAVEDENA

Predsedoval je inž. L. Bevč; predvsem je pozdravil številne udeležence. Obžaloval je, da se večera tudi ob tej priliki ni udeležil inž. Klopčar. Omenil je, da je ljubljansko železniško vprašanje že dalj časa v razpravi ter da je bila prirejena takoj po vojni velika anketa. Pri reševanju ljubljanskega železniškega vprašanja pa prihajajo v poštev samo projekti, ki rešujejo vse kompleks vprašanih in je rešitev zaradi tega tako rekoč totalitarna. Projekt poglobitve je najsmiselnija rešitev, ker obrniti staro traso železnice in ker rešuje v resnici celotno železniško vprašanje. Pri drugih projektih so se pokazale pomanjkljivosti. Moram opozoriti na neko zmotno, je dejal inž. Bevč, ki bi se lahko razširila v javnosti; ker inž. Klopčar zagovarja svoj načrt s takšno vehemenco v javnosti, bi lahko kdo mislil, da gre za rešitev železniškega vprašanja. Projekt kolege Klopčarja pa rešuje dejansko samo cestni problem, in sicer prometni problem dveh cestnih križišč z železnico, medtem ko ostane železniško vprašanje povsem nerešeno. Nočem omalovaževati inž. Klopčarjeve iniciative, moram pa zavarovalni naše strokovno društvo, kakor tudi poglobitveni načrt pred omalovaževanjem inž. Klopčarja. O tem projektu smo začeli v našem društvu razpravljati že pred osmimi leti. Odtlej je v vprašanje že tako razčistilo, da nihče ne zavzema odklonilnega stališča do poglobitvenega projekta.

Ko je inž. J. Leskovšek v glavnem orisal značilnosti načrta poglobitve, se je priglasi k besedi inž. S. Dimnik.

PLOD DELA MNOGIH STROKOVNIAKOV

1. Tako zvani poglobitveni načrt, ki bi odpravil za Ljubljano vse neprijetnosti, ki nam jih povzročata železnica pri današnjih legih, je plod kolektivnega dela kakih 30 tehniških, prometnih in gospodarskih strokovnjakov. Poglobitveni načrt rešuje zadevo ljubljanskih osebnih, tovornih in premikalnih kolodvorov, rešuje kurilnico, rešuje možnost spojitve severno od kolodvora ležičih predmestij s starejšim delom mesta, rešuje železniška križišča vseh važnejših cestnih žil na glavni in gorenjski progi, rešuje nemoten potek tramvajskega omrežja, omogoča asanacijo glavnih delov mesta in se mnogo drugega. Glede na vse to, je bil priznan in sprejet od inženjerskega društva, od mestne občine ljubljanske in železniške uprave, ki je osnovala potem poseben tehniški odsek za podrobno izdelavo načrta.

EDEN IZMED SOTRUDNIKOV...

2. Med one, ki so prispevali k dozorevanju idejnega poglobitvenega projekta, bi mogel po vsej pravici šteti g. inž. Klopčarja, ki se zdaj proti poglobitvi toliko razburja. Bilo je še l. 1934, ko so proučevali železniško vprašanje in s tem v zvezi tudi idejni poglobitveni projekt pri mestnem načelnstvu v Ljubljani. Tedanji podžupan prof. E. Jarc je želel, da bi se za odvajanje vode v poglobljeni trasi, določeno v načrtu, izjavil tudi mestni kanalizacijski oddelek. Načelnik tega oddelka je bil tedaj že g. inž. Klopčar; proučil je idejni projekt poglobitve in bi lahko podal svoje mnenje glede kanalizacije glede na poglobitev ustno na seji mestnega gradbenega odbora. Stori je pa sam od sebe več, ker je brez moje želje, ali celo še zahteve, napisal 2. decembra 1935 to pismo: (Navajamo ga v skrajšani obliki; opomba por.) »Zadevo kanalizacije useka poglobljena železniške proge sem proučil in predlagam, da se kanali izvrše v čim večjem obsegu. Vzdolž poglobljene železnice naj bi se predvideli zbiralni kanali, ki ne bi odvajali samo deževnico železniškega sveta, temveč naj bi ti kanali služili celotnemu kanalizacijskemu omrežju v Ljubljani. Ideja izvršitve velikih zbiralnih kanalov v poglobljeni železniški svet je naravnost posrečena in nadevna idealna. Kajti predlagani zbiralni kanali bi tekli skozjo osrčje mesta in bi imeli v Mostah najkrajšo zvezo z reko Ljubljanjo... Če se bo mogla ta ideja uresničiti, bomo mogli še obstoječe preobremenjene kanale razbremeniti, pritegniti pa bo mogoče kanalizacije iz nekanaliziranega sveta... Prosim vas, da naše težnje glede izvršitve čim večjih zbiralnih kanalov na železniškem svetu, ki bi bili na razpolago tudi mestni občini ljubljanski, podprete. Želim vam pri uresničenju vašega projekta čim več uspeha...«

SEBEOVAŽNA, STVARNA RAZPRAVA

a. Inž. Klopčar trdi v svojem članku 8. julija, da je neko društvo sklicalo »predvzajemno« proti njegovemu načrtu pri zapletenosti. Zanimljivo je, da ni bilo nobenega člana, ki bi bil v vsaj malo videnosti dnevnih. Zanimljivo je, da ni bilo nobenega člana, ki bi bil v vsaj malo videnosti dnevnih.

proti njegovemu načrtu, temveč je bil debatni večer o ljubljanskem železniškem vprašanju, razprava, ki se nadaljuje in se bo nadaljevala pri ljubljanskem inženjerskem društvu. Vrata so pa bila zaprta le toliko, kolikor je bilo treba zaradi preprečitve, da se ne bi vsem inženjerjem, včlanjenim in nevlanjenim; vabljeno so bili za stopniški oblaščevanje, uradov, gospodarskih ustanov ter korporacij, ki so imele pravico poslati k debati poljubno število zastopnikov. Prav posebej je povabljen tudi inž. Klopčar, ki pa ni imel poguma se porazgovoriti iz oči v oči med strokovnimi ljudmi. Za ta večer se je nudila le manjša dvorana in ker spadajo k strokovni debati pač predvsem zastopniki uradov, tehniki in gospodarstveniki, drugo občinstvo pa le, če bi imeli dovolj prostorno dvorano, je bil način sklicanja debatnega večera umesten. To je potrdila tudi udeležba; bilo je navzočih okrog 80 gospodov, ki so imeli ravno dovolj prostora.

RESNICA O STROŠKIH

4. V istem članku prikazuje g. inž. K. zelo tendenčno stroške, ki da bi bili ogromni za izvedbo poglobitvenega projekta. Pravi, da sem l. 1935 napisal še 70 do 83 milijonov vsto in da zdaj govori g. inž. Leskovšek že o 145 milijonih. Inž. Klopčar navaja številke pravilno, opustil je pa komentar. Moje številke sem izkalkuliral l. 1934 in 1935, ko so bile mezdre nižje in gradivo cenejšje od 25 do 40 odstotkov, kakor zdaj. Potem takem bi se glasile moje številke zdaj 95 do 120 milijonov din. Inž. Leskovšek je navedel res 145 ali celo 150 milijonov din, vendar je kot maksimum, to je za bogato izvedbo, ki vključuje, s popolnoma novim razširjenim kolodvorom, s nekoliko podaljšano poglobitvijo, z upoštevanjem elektrifikacije itd. Vjudno in pošteno bi bilo, da bi bil g. inž. Klopčar nepristransko tudi to navedel!

PROJEKT IN — PROJEKT...

5. Končno ne morem izraziti dovolj začudenja, da inž. Klopčar, ki pravi, da »tako skrivajo in se ga bojijo«, namreč njegov projekt, sploh vzporejuje svoj projekt s poglobitvenim projektom. Saj njegov načrt rešuje le majhen fragment onega, kar rešuje uspešno poglobitveni načrt; njegov načrt rešuje namreč samo en del cestno prometnih zahtev, to je križanje Tyrševe in Gosposvetske ceste z železnico. To je ena stranski zahtev ljubljanskega železniškega vprašanja, ki ni niti zdaj najbolj pereč, kar v nekem svojem članku g. inž. Klopčar sam ugotavlja. Toda še tega ne rešuje niti idejno originalno in ne na tehniško prometno sprejemljivo način. Če bi bil njegov predlog res toliko posrečen, zakaj ga ni predložil v debato pred strokovno društvo, čemu je način, ki je v naših krogih in navadi, najje zamenjal z javnim polemičnim in vsiljivim hvalisanjem svojega projekta?!

ZA TRAMVAJ KLOPČARJEV NAČRT NEUMESTEN

Inž. Kresnik je po inž. Dimnikovem poročilu še poročal, koliko bi znašali stroški za položitev tramvaja skoz podvod, ki ga je projektiral inž. Klopčar, in sicer pri obeh možnih načinih. Pri enem načrtu bi znašali stroški 2.875.000 din, pri drugem, še vedno komplikiranem, 2 milijona 163.000 din. Obratovalna progla bi bila podaljšana za 600 m. Stroški za mrtvo vožnjo bi znašali na dan 2000 din ali na leto 730.000 din. Pozneje, ko bi se promet povečal in bi bilo v prometu več vozov, bi bili stroški seveda še večji.

BEZIGRAJSKA DRUŠTVA PROSIJO

Zavarovalni direktor Sušnik je poročal, da so se predsedniki bezigrjskih društev sestali 11. t. m., da zavzamejo stališče o rešitvi ljubljanskega železniškega vprašanja glede na razvoj ter življenje Bezigrada ter so soglašali: 1. pravilna rešitev

ljubljanskega železniškega vprašanja, se jim zdi življenjskega pomena za Bezigrad; 2. zato so vsi za izvedbo načrta poglobitve; 3. strokovnjake naprošajo, naj ne nastopajo več z različnimi načrti rešitve ljubljanskega železniškega vprašanja, ker to škoduje stvari; 4. zato tudi naprošajo uredništva listov, naj ne objavljajo več zagovorov raznih, nasprotujočih si načrtov, ker se sicer zavaja javnost; 5. bezigrajska društva ustanove poseben odbor kot odsek Akcijskega odbora za rešitev ljubljanskega železniškega vprašanja.

TEHNIŠKI ODKLANJAJ KLOPČARJEV NAČRT

Inž. Mačkovec je označil inž. Klopčarjev projekt kot ponesrečen, kakršni so vsi serpentinasti projekti za rešitev takšnih prometnih vprašanj ter naglasil, kako pomembna je Tyrševa cesta kot glavna os mesta, kakršne si prizadevajo nekatera večja mesta šele dobiti z največjimi žrtvami (primer Berlina).

Za rešitev ljubljanskega železniškega vprašanja s poglobitvijo se je odločno zavzel tudi v imenu mesta univ. prof. Fr. Stele. — Inž. Zelenko je naglasil, da bo do rešitve ljubljanskega železniškega vprašanja moralo priti čim prej, če imamo vsaj malo gospodarskega smisla. Kajti, če načrta poglobitve ne bodo začeli uresničevati, kako naj se železnica vzdržuje promet, ne da bi se kotla večjih preureditev? Zaradi ovir v sedanjem železniškem prometu so stroški čedalje večji in škoda je že ogromna.

Končno je bilo prečitana načelna izjava glede rešitve ljubljanskega železniškega vprašanja, podana po ljubljanski sekciji Udruženja jugoslovenskih inženjerskih in arhitektskih.

O LJUBLJANSKEM ŽELEZNIŠKEM PROBLEMU

U.J.I.A., sekcija Ljubljana, obsodila vsak česopisni nedostojni polemični način obravnavanja ljubljanskega železniškega vprašanja.

Ugotavljamo, da inž. Klopčar zavaja s svojimi članki javnost v zmotno s trditvijo, da je njegov projekt nekak konkurenčen projekt že obstoječim projektom za rešitev celotnega ljubljanskega železniškega vprašanja in da bi izvršitev njegovega načrta stala 6 milijonov, izvršitev drugih načrtov, ki bi dosegli isto kot njegov, pa 300 milijonov.

Njegov projekt je v resnici samo del cestnega projekta, ki skuša rešiti vprašanje samo dveh cest, Tyrševe in Celovške — in se to samo za čas, ko so zapornice zaprte — na ta način, da v sredini med temi dvema cestami napravi podvoz pod glavno progno — in seveda tudi pod gorenjsko progno, ki jo zaradi tega izmiliti — in napravi k temu podvozu obojestransko klanec po 220 m dolge.

Ta njegov projekt se železniškega vprašanja sploh ne pritrka, pušča celo železniške zapornice na Tyrševi in Celovski cesti, da se nadalje obstojajo, cestni promet na glavnih mednarodnih prometalnih žilah pa odvajajo v stranske hude ovinke in povečuje nevarnostni moment.

Skratka: Klopčarjev projekt ni železniški projekt, ker predstavlja nesprejemljivo delno rešitev samo onega dela cestnega vprašanja, a še to rešuje v tehničnem in prometnem oziru porazno ter končno ne uotemeljeno omalovažuje važnost obeh glavnih prometnih smeri ljubljanskega mesta.

U.J.I.A., sekcija Ljubljana, prehaja prek, ko žaljuje in nekolegialno Klopčarjeve polemike.

U.J.I.A., sekcija Ljubljana, ne smatra za potrebno, da bi menjala že opetovano naglašeno svoje pritrilno stališče napram v ospredju stoječemu poglobitvenemu projektu in zaupa popolnoma v konkretno in strokovno pravilno polajevanje tehničnem organov, ki so poverjeni s proučevanjem ljubljanskega železniškega vprašanja.

Ljubljana, dne 18. julija 1939

Kmetijska šola na Grmu

Novo mesto, 18. julija. Na banovinski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu se prične novo šolsko leto v začetku novembra 1939. Šola ima dva oddelka: letno in zimsko šolo. Letna šola traja eno leto, zimska pa dve zimi po 5 mesecev. To zimo, ki pride, se vrši I. tečaj zimske šole. Letos se torej sprejme novo učenci v letno in zimsko šolo. Vsi učenci stanujejo v zavodu (internatu), kjer imajo vsi oskrbo. Sprejemajo še priidni, dovolj nadarjeni sinovi kmečkih staršev, ki bodo po končanem šolanju ostali na kmetiji.

Lastnorodno pisane prošnje, kolkovane z banovinskim kolkom za din 10.— je poslati ravnatelju banovinske kmetijske šole na Grmu čimprej, najkasneje pa do 10. septembra t. l.

- Prošnji se priložiti:
- 1) Krstni list
  - 2) Domovnico
  - 3) Zadnje šolsko spričevalo
  - 4) Spričevalo o nravnosti o onih proslah, ki ne stopijo v zavod neposredno iz kake šole.
  - 5) Izjavo staršev o odnosu varuha (banovinski kolk za din 4.—), s katero se zavežejo plačati stroške šolanja (šolsino); Zavezati se morajo tudi, da bodo plačevali šolsino do konca šolskega leta, če bi sin ali varovanec brez opravičenega razloga predčasno zapustil zavod.
  - 6) Tisti, ki reflektirajo na banovinsko ali kako drugo študentsko (podpoto) iz javnih sredstev, morajo priložiti obvezno izjavo (banov. kolk za din 4.—) staršev ali varuha, da bo njih sin odtod varovanec ostal na domači kmetiji, v nasprotnem primeru pa, da povrnejo zavodu sprejeto podporo iz javnih sredstev.
  - 7) Uradno potrdilo občine:
  - 1) Koliko je posestvo veliko (v ha).
  - 2) Kolikšen je preddpis direktnih davkov.
  - 3) Število družine, posebej koliko je še neprebranih otrok ter event. druge družinske razmere.
  - 4) Koliko redijo konj, goveje živine, prašičev?
  - 5) Starost najmanj 16 let in najmanj z dobrim uspehom dovršena osnovna šola.
- Fri vstopu v šolo napravijo učenci kratke sprejemni izpit iz slovenščine in računanja.

čunstva. Hkrati se preišče njih zdravstveno stanje po šolskem zdravniku. Mesečna oskrbina znaša din 300.— do din 75.— po premožnejših in družinskih razmerah promolca in se plačuje mesečno vnaprej. Prošilci za banovinsko znižano mesto morajo priložiti pod 6) navedeno obvezno izjavo in pod 7) navedeno občinsko potrdilo o velikosti posestva in višini letnih davkov z navedbo družinskih in gospodarskih razmer.

Objave VIII. Mariborskega tedna

Maribor, 18. julija. FESTIVAL SLOVENSKIH NARODNIH ODICAJEV V MARIBORU

Prirejanje festivalov se je v zadnjih letih močno razširilo po vseh kulturnih državah, in med temi festivali so mnogoštevilni tudi prikazi narodnih običajev, ki marsikje polagoma izginjajo in bi bili sicer kmalu popolnoma pozabljeni. Največji tak festival narodnih običajev je pa doživela letos švica ob priliki znamenite polkrajinske razstave v Curihi. Obiskalo ga je naravnost ogromno število domačinov in tujcev. To je pač najlepši dokaz, kakšno zanimanje vzbujajo take prireditve drugod. Prav tako zanimiv kakor omenjeni švicarski, za nas pa vsekakor še veliko večjega pomena, bo tudi festival slovenskih narodnih običajev, ki ga bodo doživeli v Mariboru dne 5. in 6. avgusta ob priliki letošnjega VIII. Mariborskega tedna. Na njem bodo nastopile skupine iz raznih delov Slovenije s plesanjem belokranjskih kol, priškim gostovanjem, pogrebom Kurenta itd. Vsi ti nastopi bodo skrbno pripravljeni po strokovnjakih in izvedeni in pristni narodnih nošah. Festival bo zato zanimivost, kakršne v takem obsegu še nismo doživeli. Za obisk festivala velja kakor za obisk ostalih prireditev VIII. Mariborskega tedna od 1. do 17. avgusta poljubna vožnja po vseh naših državnih železnicah.

Mafe domače štivali morejo nuditi zlasti malemu človeku obilo vsestranskih koristih: meso, krzno, prejo, tkanine itd. Kako jih je treba gojiti in kako izkoristiti njihove produkte, bo pokazala vsim zainteresiranim na najzanimivejši in poučnejši način letošnja razstava na VIII. Mariborskem tednu od 5. do 12. avgusta.

Važna panoga narodnega gospodarstva je postala pri nas zlasti po vojni tudi go-

stinstvo. Kakor drugi napredni narodi, mu posevčamo tudi mi Slovenci vedno več pažnje in se namo trudimo, da bi ga dvignili na dostojno višino. Zato bo gostinska razstava na letošnjem VIII. Mariborskem tednu od 5. do 13. avgusta ne samo prikaz vsakega tega, kar smo še dosegli, ampak tudi najlepši pouk vsem, ki se sami s njim ukvarjajo. Zato opozarjamo na to razstavo vse slovenske gostilničarje, restavratarje, kavarnarje itd.

Kakor vsako leto, tako bodo pokazali mariborski in okoliški obrtniki tudi na letošnji obrtni razstavi VIII. Mariborskega tedna od 5. do 13. avgusta, kaj vse smore njihova mizararska, čevljararska, torbarska, krojaška, ključavničarska in vsa ostala umetnost. Zato bo ta razstava dostojna revija znanja in naporov našega slovenskega sodobnega rokodelstva.

Karol Soss

Ljubljana, 19. julija. Včeraj je Ljubljano presenetila vest, da je v Berlinu na posledicah operacije umrl splošno znani, ugledni trgovec Karol Soss, lastnik trdnice svinčev Soss na Mestnem trgu in dolgoletni predsednik Združenja trgovcev.

Pokojni Karol Soss je bil rojen leta 1892 v Ljubljani kot sin trgovca. V Kranju je posejal gimnazijo, nato pa je v Ljubljani absolviral Mahrovo šolo. Ob izbruhu svetovne vojne je moral na fronto. V Galiciji je bil ranjen in ujet, nato pa je bil dolgo v ruskem ujetništvu, kjer si je nakopal zdravno bolezen. V Omsku se je pridružil I. jugoslovenskemu polku in se je leta 1920 preko Vladivostoka vrnil v domovino.

Takoj po pritrutju je prevzel podjetje, ki se je kmalu razvil v eno najpomembnejših in najbolj solidnih ljubljanskih modnih trgovin, saj je imel pokojni mnogo smisla za modernizacijo trgovine. Izlozbe njegove trgovine, ki jo je tudi znatno povečal in moderniziral, so bile v prvih letih po vojni ponos našega mesta in dokaz zdravega, kvišnu stremetnega prizadevanja. Prav njegova trgovina je bila zgled mnogim trgovcem, da so tudi začeli modernizirati svoja podjetja in prirejati izlozbe, ustrezajoče duhu časa. Sam je dal tudi na svoje stroške šolati lastnega aranzerja v Berlinu.

Marijovo je je Karol Soss delal tudi v raznih stanovskih in nacionalnih organizacijah. Bil je navdušen Sokol in dolga leta zastavonoša Ljubljanskega Sokola, v stanovski organizaciji pa predsednik Združenja trgovcev itd. V ljubljanskem občinskem svetu je s svojimi praktičnimi navsketi koristno deloval za napredek mesta.

Pred tremi leti je začela tista sicer krepkega, postavljena moža izpodjedati zdravna bolezen, ki ji je najprej iskal leka na solnčnem Golniku, nato je po nasvetu zdravnika odšel v Egipt, naposled se je pa moral podvreči operaciji. Operiral ga je slovit kirurg Sauerbruch. Nastale so pa komplikacije, ki se jim je pridružila pljučnica in včeraj je Karol Soss umrl.

Iz naše srede je izgini markanten mož širokih pogledov in ozorja, ki je imel mnogo prijateljev in znancev. Za njim žalujemo ga. Meta iz znane Grobelnikove rodbine in trije otroci. Časten mu spomin, ugledni rodbini naše iskreno sožalje!

80 letnica Ane Osredkarjeve

Rožna dolina, 19. julija. V idilični Rožni dolini praznuje danes svojo osemdesetletnico ugledna slovenska žena in prava sokolska mati gospa Ana Osredkarjeva, vdova po jetniškem pazniku.

Naša jubilantka se je rodila 19. julija leta 1859 v Zalcem logu nad Skofjo Loko, kjer je preživela tudi svojo mladost. Leta 1885 se je seznanila s Francem Osredkarjem, rodom iz Polhovega Gradca, ki je bil uslužben kot paznik v bivši prisilni delavnici. Mlada zakonca sta se poročila 1. novembra 1885 v Ljubljani. V srečnem zakonu se jima je rodilo 9 otrok, od katerih jih živi danes še šest, ki zavzemajo vsi ugledne položaje. Najstarejši sin Rado je arhitekt pri direkciji državnih železnic, Avgust vodi znano gostilno pri Stepiču v Šiški, Ivan je tapetniški mojster, Pepca, ki je bila prva načelnica viškega Sokola, je poročena prav tako z zavednim nacionalistom in Sokolom Fr. Lukmanom, železniškim poduradnikom. Slavko je strojevodja državnih železnic, najmlajša in odna hčerka Francka, pa je poročena z zavarovalnim uradnikom Hugom Kramaršcem. Vse svoje otroke je vzgojila ljubljantka v narodnem in sokolskem duhu. Sama je naročnica našega najstarejšega dnevnika »Slov. Narod«; že dolga desetletja in še danes z največjim zanimanjem prečita vse napredne liste. Kljub svoji starosti se še vedno zanima za narodno delo. V prejšnjih letih je rada pomagala pri prireditvah viškega Sokola, zamudila pa ni nobene prireditve v našem domu.

Danes ob 80letnici želimo vrli narodni ženi in sokolski materi, naj bi ji usoda naklonila še mnogo srečnih in zdravih let, številnim čestitkam, ki jih bo prejela danes od svojih otrok, vnukov in sorodnikov, se pridružujemo naši zvesti narodnici tudi mi z iskreno željo: še na mnoga srečna in zdrava leta!

Iz Celja

—c Tekmovanje za državno prvenstvo v tenisu. V tekmovanju za državno teniško prvenstvo za moštva se bosta srečala v nedeljo 23. t. m. v Celju lokalna rivala SK Celje in SK Atletik. Tekmovanje se bo pričelo ob 7. Zjutraj na igriščih SK Celja v mestnem parku.

—c Mezdno gibanje pekovskih pomočnikov v Celju. Celjska podružnica Zveze živilskih delavcev v Jugoslaviji sporoča vsem pekovskim pomočnikom, da je njeno članstvo v mezdnem gibanju, zaradi česar vabi pekovske pomočnike, da si med pogajanjem ne iščejo dela v Celju.

—c Nesreča ne pečiva. Ko je prišla 51-letna posestnikova žena Ana Pleščakova z Brezja pri Šmarju v ponedeljek obiskat svojega sina, ki se zdravi v celjski bolnici, je padla na parketu v bolniški sobi tako nesrečno, da si je zlomila levo roko v sklepu. V nedeljo je padel 31letni dmnar Anton Šoter s Rečice pri Laškem s pozolca in si zlomil več reber. V nedeljo ob 22. je padel 38letni sin posestnice Ivan Rečnik iz Žepine pri Škofji vasi na cesti v Blagovici z koleca ter se močno poškodoval po glavi in prsih. V ponedeljek

okrog dveh zjutraj je padel 46letni mesarški pomočnik Franc Fister iz Hrašnika v spanju s skednja štiri metre globoko in si zlomil desno nogo v stegnu. Pomočnici se zdravijo v celjski bolnici.

Boleznica

KOLENDAR. Danes: Sreda, 19. julija katoličani: Vincenc Pavelaki

DANASNJE PRIREDITVE
Kino Matice: Heroji Zapada
Kino Sloga: Zaprt
Kino Union: Gospodar Sahara
Kino Alka: Zasanjane ustne
DESURNE LEKARNE
Danes: Dr. Kmet, Tyrševa c. 43, mr. Trnkoczy, Mestni trg 4, mr. Ustar, Selenburgova ul. 7.

Ozpod sita

Včerašnji »Slovenski dom« piše: Vandal je ne mirujejo. Nocoj ponoči so doslej še neznanji zlikovci nadaljevali na Muzejskem trgu s svojim skrajno vandalskim početjem. So bili junaki noči! Kip, zlasti ženo in otroka so polili s tekočim, črnim katanom. Policija zdej marljivo polizveduje za storilci. Kadar bodo klicani na odgovor, bodo pač njihova imena brez pardona objavljena. Tu ne bo usmiljenja. Tudi, ko bi bile v to vprežene visoke intervencije. Ne izražamo tu svojega ogorčenja, povsem mirno in objektivno: »Sramota!« Stari Valzovor nasproti skoraj naravnost z desno roko kaže na to ljubljansko sramoto!

Ne glede na to, da je primer z Valzovorjevo desnico že prav star in ga je uporabil že ranjki msgr. Tomo Zupan, ki je trdil, da kaže zato z desnico v tisto smer, da opozarja na stare, napol podrite bajte, ki so včasih tam stale, prosimo milosti za storilce. Naj bi gospodje pri »Slovenskem domu« ob času, ko bodo sodili, upoštevali vse olajševalne okoliščine in sodili po krščanski milosti. To jim ne bo težko, če bodo hkrati upoštevali, da je Valzovor bazo z desnico na »Sramoto« odkar tam stoji in je tudi nedeljska Kurenčkova Nežka s svojo avtoritativno sodbo zaključila razglabljanja o spomeniku Franceta Kralja takole:

Lejte! Tku sma prli blablanci du enega krasnega spumenika sluvenskem matem, de sami nima vedel kdaj. Spumenik je res lep. Use želje merudajnih gespudu je umetentk upuštevu. Sam na metla je puzabvo. Gor je naredu lepu rejena sluvenska mat, pa tud utrok, ke ga v naroci je precej rejen. Z deana roka ubjema mat ena krava, s ta leva pa en snop žita, al kua je tist. Men se hedu dupeval, sam tu du zdej še nisem mogla pugruntat, ker je mat in pa ker je krava. Tu b blu že dobr spuš zapisat, de b s lde zastojn glave na belil. Dauki nam mende zatu tud na boja puvsan, ke je na spumenike use tku lepu rejen, koker de b se nam Sluvencem res tku dober gudi!

V Ljubljani primanjkuje sladkorja

Ljubljana, 19. julija. Prav zadnje čase, ko gospodnje najbolj povprašujejo po sladkorju zaradi vkuhavanja sadja, je v Ljubljani pošla drobna in debela sipa. Večina trgovcev je brez sladkorja. V zalogi imajo le še sladkor v kockah, ki je pa seveda za vkuhavanje predrag, saj je zelo draga že sipa.

Kako je torej z zalogami sladkorja v naši državi? Znano je, da so lani naše sladkorne tovarne izdelale pre malo sladkorja, ker ni bilo dovolj sladkorne pese. Zakaj pa ni bilo dovolj sladkorne pese je tudi znano: sladkorne tovarne so pritisakale na pridelovalce pred vsako kampanjo, da so pokupile čim ceneje peso. Predlanskim so tovarnarji odklanjali odkup peso, češ da imajo že dovolj surovine, pridelovalci so pa čakali s pridelkom na kupce tako dolgo, da se je mnogo pridelka pokvarilo. Mnogi pridelovalci so bili zaradi tega znatno oskodovali, zato lani niso pridelovali več toliko pese. Doma je bilo produciranega mnogo pre malo sladkorja in na pristojnih mestih so morali razmišljati o uvozu sladkorja.

Finančno ministristvo je izdalo dovoljenje za uvoz 600 vagonov sladkorja, s čimer pa nikakor ne more biti pokrita potreba po porabi sladkorja do letošnje kampanje. Ker primanjkuje sladkorja skoraj v vsej državi, odpade pri porazdelitvi uvoženega blaga na posamezne kraje le manjša količina sladkorja. Pri tem so pa še mnoge večje težave. Sladkor uvaža državna sladkorna tovarna; vletrgovci morajo blago plačati naprej po Poštni hranilnici. Preden dobí denar državno podjetje, mine nekaj časa. Razumljivo je, da je odjemalcev vse in nekateri blago dobe tudi lažje, ker imajo boljše zveze. Odjemalci pa v nekaterih drugih krajih trpe znatno škodo že na izgubi obresti pri denarju, ki leži pri državnem zavodu, ne da bi prejeli blago.

Nekateri ljubljanski trgovci trde, da se niso preje založili s sladkorjem nekoliko bolj, ker je bilo objavljeno, da bo družba »Sladkor« prodajala uvoženi čisti sladkor ceneje. Zdej pa tega sladkorja ni in trgovci so brez blaga.

Finančno ministristvo se ni izdalo dovoljenja za nadaljnji uvoz sladkorja in 600 vagonov bo porabljen kmalu. Gospodnje se zdej vprašujejo, kdo je kriv, da pri nas primanjkuje sladkorja in kdaj bodo naši trgovci zopet založeni z njim. Na to vprašanje je težko odgovoriti. Do letošnje sladkorne kampanje bo še precej sitnosti z nabavami sladkorja v Ljubljani. Češ, da bo sladkorja primanjkovalo še delj časa. Do rednih razmer nedvomno ne bo prišlo, dokler ne bo na trga zopet dovolj domačega sladkorja.

Iz Maribora

— Smrten padec s črnoja

Vpliv vročine na človeško telo

Občutek mraza ali vročine ni odvisen od telesne toplote — Te občutke ima človek samo na koži

Naše telo vzdržuje stalno fizikalno in kemično toploto. Termoregulacijska centrala v možganih reagira na izpremembo toplote po žilah pretakajoče se krvi in daje poudare, kako naj se krčijo ali raztezajo žilice v koži. Če nam je vroče, se žilice raztezajo, koža postane rdeča in izloča se pot, ki z izhlapevanjem kožo ohlaja. Če nas zebe in če ne zadostuje, da se umakne kri iz žil v telo, prihaja na pomoč fizikalna regulacija toplote se kemična regulacija.

Zurav človek, ki bi ne imel na sebi tople obleke, ki bi pa mogel po mili volji piti, bi zdržal na suhem zraku toploto do 120 stopinj C. Pri tej temperaturi voda že davno vre in meso se začneja peči. Toda z vodnimi hlapi nasičen zrak je neznošen že pri 37 stopinjah C. Ker se telo ne more ohlajati z izhlapevanjem potu. Telo ne more mnogo znižati samovoljnega segrevanja, ki spremlja življenjske procese. Masčoba varuje pred toploto sicer erikrat bolj nego voda, ima pa samo eno devetino zolatiške sposobnosti zraka. V večini telesnega tkiva je mnogo vode in zato dobro prevaja toploto in večina toplote, ki jo izžareva telo, pride v kožo s krvjo, nekaj je pa pride iz masčobnih plasti in tako se zviša toplota, ki jo dovaja koži kri. Ta toplota izguba pa ni podvržena neposredni kontroli kakor krvna toplota. Zato pri ekstremnih temperaturah ne pomagajo telesu niti predebele niti pretanke masčobne plasti. Neprijetna izjema ostane, da se počuti mršav človek bolj od debelega.

Zasebno tropično podnebje

Pri nas, kjer ne izpostavljamo zraku več nego petino telesne površine, lahko živimo skoraj brez kemične regulacije. Ostale štiri petine površine pod obleko ali ponovi v postelji žive skoraj vedno v tropičnem podnebju, cigar temperatura je le nekoliko nižja od telesne. Naše zasebno podnebje je torej tropično podnebje. Tudi Eskimi, sesalci in ptice, žive v večini svojega telesa neprestano v tropičnih krajih. Izolirajoča lastnost obleke je odvisna od množine v tkanini presteženega zraka. Isto velja za perje in dlako. Zimski kožuh živali obstoja iz 98 odstotkov zraka in samo iz dveh odstotkov dlake, živali in ptice najezijo svojo dlako in perje, kadar jih zebe. Pri človeku se pojavlja to atavistično v obliki kurjega potu. Idealno bi bilo, če bi mogli vzdrževati temperaturo telesa namestu z obleko samo z izolacijsko plastjo.

Občutek mraza ali vročine ni odvisen od telesne toplote, temveč so to občutki samo na koži. Časih človeka zebe tudi pri vročici. Znano je tudi, da alkohol greje, čeprav v resnici telesna temperatura pade, če ga pijemo. Koža na rokah in na obrazu postane sčasoma odpornjša in ni tako občutljiva za mraz. Nagla izprememba temperature je znak obolenja. Pri starem človeku koleba temperatura čez dan približno v mejah ene stopinje. V vroči kopeli se lahko dvigne tudi na 41 stopinj, toda po kopeli se hitro vrne na normalo. Kemična kontrola temperature je neučinkovita pri anestetiki, pri globoki omedlevidi po zastrupljenju z alkoholom, ogljikovim kisikom ali narkotičnimi sredstvi. Telesna temperatura bi nevarno padla, če bi takih primerih telesa umetno ne segrevala. Alkohol v manjši količini vpliva na fizikalno regulacijo temperature tako, da razteza kožne žilice. Pri zunanem občutku toplote pade telesna temperatura in vendar ne more poseči vmes kemična termoregulacija, ker je koža topla.

Izčrpanost od vročine in solnčarica

Da je vročina neprijetna, ni kriva zvišana telesna temperatura, temveč termoregulacijsko prizadevanje telesa, da bi se preprečilo povišanje temperature. Vsak človek ne čuti enako take napetosti. Nekateri prenašajo vročino dobro, čeprav je njihova telesna odpornost manjša, nasprotno pa drugi, zlasti otroci, v vročini trpe in imajo neprijeten občutek, še preden se je zvišala njihova temperatura. Vročina je zelo nevarna za ljudi slabega srca in notoričnim pijancem, ker velika množina po žilah pretakajoče se krvi preve obtežuje srce.

Za vročino zelo občutljivi ljudje težko prenašajo tudi neznatne izpremembe temperature. Takoj so telesno izčrpani in odelabi, ali pa se jim prične vrteni v glavi. Večkrat se tudi duše in začne jih mučiti nuda. Pri nekaterih nastanejo po-

dobne neprijetne reakcije, tudi če vtaknejo roko v mrzlo vodo. Milejša oblika toplotne depresije je nesposobnost za delo in odpor proti jedi. Pri otrocih se pojavijo včasih poleg tega še vročice. V teh primerih govorimo o izčrpanju po vročini. Znaki so glavobol, bljuvanje, slabo utripanje srca in teška hoja. Človek prebledi, včasih tudi omedli. Koža je vlažna od potu, telesna temperatura pade pogosto do 35 stopinj C. Po vročini izčrpani človek se telesno skruši. Toploto proizvajajoči procesi postanejo počasnejši. Telesno stanje spominja na stanje ob težki boleznih ali po težki operaciji.

Solnčarica, posledica neposrednega učinka solnčnih žarkov, ima več stopenj. Navadno se pričena z glavobolom in oslabelejšjo. Oči opesajo, opazovani predmeti imajo barvaste proboje, navadno rdeče. Sledi zmanjšana občutljivost, ki lahko preide v omedlevid. V najslabšem primeru nastane čez nekaj minut smrt. Človek, ki ga zadene solnčarica, je drugačen od človeka, ki ga je izčrpala vročina. V obraz zardi, koža je vroča in suha, srce utriplje hitreje, telesna temperatura doseže tudi nad 43 stopinj C. Nenadni solnčarici podleže vsak tretji človek. Nekateri jo premagajo brez posledic, toda navadno so potem zelo občutljivi za vročino. Pri nekaterih zapusti posledice, da se ne morejo več tako duševno osredotočiti in da imajo tudi slabši spomin.

Kakor so drugačni znaki in posledice izčrpanosti po vročini in pri solnčarici, tako je tudi drugačna prva pomoč. Po vročini izčrpanega človeka segrevamo na svezem zraku, osvežimo ga s črno kavo, v težjih primerih ga položimo v toplo kopel. Pri solnčarici je pa najvarnejše, če pride pomoč pravočasno. Čim daljša je omedlevid, tem manj je upanja na popolno ozdravljenje. Človeka, ki ga je zadela solnčarica, ga položimo v senco in mu podložimo glavo, potem ga pa ohlajamo z mrzlimi ali ledenimi obkladki, dokler se ne zave. Lahko ga tudi skropimo z mrzlo vodo ali kopljemo v mrzli kopeli.

Vročica je tudi blagodejna

Pri nekaterih motnih termoregulacijskega stroja narase telesna temperatura. V začetku vročice se žilice v koži skrčijo in preprečijo tako izžarevanje toplote. Koža je hladna in bleda, redkeje rdeča. Tu čutimo pri zvišani temperaturi mraz. Najpogostejši vzrok vročice je okuženje. Na delovanje bakterij reagira telo s povišano temperaturo. Časih povzročijo vročico tudi tuje beljakovine, vbrizgane v kri. Hudo vročico povzročajo mlečne injekcije. V tkiva človeka, ki ima vročico, pogosto ne najdemo bakterij, v drobnogledu vidimo sliko resorbirajočega se zamrlega tkiva. Končno nastane vročica pri resorbiciji seznanega tkiva. Toplota pri vročici pogosto koleba in njen tok je važen diagnostičen pripomoček za zdravnika. Telo kljubuje dokaj zvišani temperaturi. Pri solnčarici in nekaterih infekcijah se dvigne vročica nad 43° C, toda to je že smrtna temperatura.

Drugače je pa lahko vročica tudi blagodejna. Ona nas zlasti svari, da v telesu nekaj ni v redu. Za nekaj stopinj zvišana telesna temperatura ovira mnoge škodljive bakterije, da se ne morejo razmnoževati, verjetno pa podpira tudi tvorbo snovi, ki imunizirajo tkivo. Med svetovno vojno je dunajski profesor Wagner Jauregg spoznal, da ozdravi malarična vročica dotlej nezdravljivo živčno kugo. Umetno vročico so vzbujali pri paraliziranih s tem, da so jih okužili z mrzlico, ali pa so jim vbrizgali tujo beljakovino. Zdjaj jo povzročajo z visokofrekvenčnimi električnimi toki.

Človek se nehoče vpraša, zakaj vročica zdravi. Višja temperatura požene metabolizem in običajnih mej. Dva do trikratno pospešeni življenjski procesi sežgo in morda izločijo iz tkiva vse odvisne snovi. Pri vročici človek sluhaja, čeprav mnogo je. Včasih so pustili ljudi z vročico gladovati, dajali so jim samo vodo. To pa ni bilo dobro, kajti telo je v takih primerih pogosto povsem omagalo. Zdjaj priporočajo zdravniki med vročico čim več jesti, mrzle vode pa lahko pije bolnik, kolikor hoče.

Le naprej, brez miru...

Bratu Silvu Mehori v slovo

Vik. 19. Julija.

Spet je ugasnilo mlado sokolsko življenje. Hladni valovi Save so zgrgnili telo idealnega Sokola in nacionalista br. Silva Mehori. Ki ga bomo vsi težko pogrešali. Pokojni brat Silvo je bil od mladih nog navdušen in zaveden Sokol. Kot naračunjak je telovadil v Ljubljanskem Sokolu, kjer se je z vso verno posvetil lutkovni umetnosti. Ko je končal študije na ljubljanskem moškem učiteljskem in ni mogel dobiti takoj učiteljskega mesta, se je z vso dušo in srcem posvetil sokolskemu delu. L. 1935 je prestopil iz „Ljubljanskega Sokola v vrste viškega Sokola, kjer se je izkazal kot odlični in izvrsten sokolski delavec. Vso svojo ljubezen in požrtvovalnost je posvetil sokolskemu gledališkemu ordu in lutkovni umetnosti, kjer je nastopal z velikim uspehom. Med nami je bil dobri dve leti in v tem času ga je vse vzbujalo zaradi njegovega prikupljivega in odkritosrčnega značaja. Bil je sokolski brat v pravem pomenu besede.

Prvič smo občudovali njegov igralski talent leta 1936 pri predstavi na prostem »Celjski grofje«, kjer je odlično kreiral Friderika. Njegov prvi nastop je zbudil splošno pozornost in občudovanje. Pokojnega brata Silva smo videli potem še v drami »Reka« (Jakob Doorn), v veselo-

igrji »Skok v zakonski jarek« (dr. Wendland) v zabavni komediji »Peg srček moj« (Jerry) in v »Mladoletne« (Gluhovcev). Največji njegov uspeh pa je bil, ko je režiral dramo »Sveti plamen«, kjer je igral Tabreta v proslavo materinskega dne leta 1937. S težkim srcem smo se poslovili od njega, ko je dobil službeno mesto v daljni Brigi pri Kočevju, kjer je nastopil službo sokolskega upravitelja. Tudi v tem zapuščenem kraju slovenske zemlje ni zapustil Tyrševe misli, vstopil je v kočevskega Sokola in tudi tam pomagal pri pripravi delu.

Danes našega dragega brata Silva ni več med nami, njegov spomin pa bo ostal večni v naših sokolskih vrstah. Pokojni blagi sokolski duši, globoko užalosteni materi in zaročenki pa izrekamo svoje globoko, iskreno sožalje! J. H.

Novi načelnik ČOS

Poročali smo že, da je bil za novega načelnika Česke občes sokolske soglasno izvoljen dr. Avgust Pečhat. Novi načelnik ČOS je bil rojen 27. avgusta 1877. Sokolskemu pokretu se je pridružil že kot študent, ki je poznal napredno gibanje in ki je kmalu spoznal, da bo koristilo sokolstvu v prvi vrsti prosvetno delo. To pa seveda ni pomenilo, da bi bil zanemarjal telovadno stran. Pridno je telovadil v Sokolu Pragi, kjer je 10 let vodil društvo kot načelnik. Pri tem se je pa zelo zanimal tudi za prosvetno delo in leta 1900 je prišel v prosvetni odbor ČOS. Lepo je znal združiti telovadno in prosvetno delovanje sokolstva in njegovo geslo je bilo vedno: Vaditelj — vzgojitelj.

Pred svetovno vojno je postal član tehničnega odbora ČOS, sedanjega načelnika članov, kjer se vedno deluje. Od leta 1931 je v predsedništvu ČOS in od istega leta je tudi namestnik načelnika ČOS. Njegov cilj je bilo sokolsko solstvo, čigar nujnost je tako temeljito spoznal po 40 letih svojega članstva v svojem praškem društvu.

V letošnjem letu si je priporil dr. Pečhat sokolsko literarno nagrado Karla Vanička. Njegove dolgoletne študije Tyršev-

vega dela so to najvišje priznanje v sokolski literaturi v polni meri zaslužile. Pečhatova ljubezen do Tyrševe ideje je bila tako čista in globoka, da je v 50. letih starosti po skrbnem študiju Tyrševega

dela položil doktorat filozofije, kakor ga je položil dr. Tyrš iz zgodovine umetnosti in estetike. Prvo njegovo telovadno delo so bile »Skupine«, glavno njegovo prizadevanje je bilo pa osredotočeno na izdajanje Tyrševih spisov v Sokolskem arhivu. Sadove svojih študij Tyrša je izdal samostojno v Tyrševem zborniku: Tyrševa telovadba I in II. Tako je ne samo s prakso, temveč tudi s telovadno literaturo dokazal, kako temeljit pregled ima o sokolski ideji in vsem pokretu. Ni dvoma, da bo novi načelnik vprav zaradi svojih skrbno osredotočenih sposobnosti dober vodja češkega sokolstva.

Kaj je potrebno filmskemu igralcu

Cliff Edwards, ki pravkar nastopa z Robertom Youngom in Ano Sothernovo v novem filmu »Tarzan«, je sestavil deset zapovedi, kako postane filmski igralec:

1. Prvi pogoj je imeti obraz. Ni treba, da je obraz lep, toda obraz mora biti. Na njem mora biti dvoje oči, čeprav zadostuje tudi eno oko, poleg tega pa še nos in usta. Z obrazom lahko počenja vse mogoče. Če ima slučajno dva obraza, boš imel gotovo velik uspeh.
2. Imeti moraš tudi glas, da te bodo lahko ljudje slišali. Lepo je, če je glas ali če imaš kakšno drugo prirojeno hito.
3. Dobro je imeti roke. Lahko jih vtikaš v žep ali pa si z njimi gladiš lase. Če igraš s kom, ne pozabi, da se morajo tvoje roke premikati. To je zelo važno.
4. Nujno potrebujete telo. Lahko je zelo debelo ali zelo mršavo. Če je zelo debelo, lahko vzbudi smeh že, če sedeš. Če je zelo dolgo, dosežeš uspeh, čim vstaneš.
5. Usesa so zelo koristna za poslušanje. Poslušati moraš neprestano. Če ti pa štrle od glave ali če imajo čudno obliko, ti niso posebno koristna.
6. Možgani so koristni, čeprav to malo kdo verjame. Ni treba, da so dobri, samo da so možgani.
7. Za komika je prava nesreča, če ni potrpežljiv. Potrpežljivost je neobhodno potrebna, ker mora človek včasih čakati 10 ali 15 minut, preden se začne smeh. Zares, nekateri izmed nas čakajo celo brez konca.
8. Noge se tudi dobre. Na nje lahko navlečeš tudi čevlje, čeprav so nekatere noge lepše brez čevljev.
9. Vsak igralec ima svojo rutino. Če pa hočete postati velik igralec, je dobro, če imate kaj povdati.
10. Najvažnejša in odločilna stvar v igralčevem življenju je hvaležno občinstvo. Včasih moraš čakati mnogo let, preden ga najdeš.

Tovorni avto mu je strl glavo

Tragična smrt kmeta Josipa Kobala iz vasi Zbelave pri Varaždinu

Varaždin, 19. julija

V ponedeljek popoldne se je pripetila na glavni cesti Varaždin—Ludbreg pri vasi Bartolovec težka avtomobilska nesreča. Smrtno se je ponesrečil 36-letni Josip Kobal iz vasi Zbelave pri Varaždinu, njegov 9000 din vreden konj je bil pa težko poškodovan. Tovorni avtomobil, ki ga je šofiral 26-letni Josip Pernec iz Kosačkov, uslužben pri tvrki Anton Škerlinec v Selnici ob Dravi, je vozil gradbeni material. Popoldne sta peljala Kobal in njegova žena Marica vsak svoj voz slame iz Bartolovca proti Trnovcu. Stopala sta vsak ob svojem vozu in vozila pravilno po desni strani. Kar je privozil od nasprotne strani z veliko brzino tovorni avto. Konja sta se splašala in oba voza sta se prevrnila v jarek.

Spretni del avtomobila je zadel Kobala in kolo mu je šlo čez glavo tako, da je oblezal na mestu mrtev. Glavo mu je strl in možgani so brizgnili na cesto. Videč, kaj se je zgodilo, je šofer hitro zavril avto, ki se pa ni ustavil, ker je bila baje zavora pokvarjena. Ustavil se je šele dobrih 200 m od kraja nesreče.

Takoj po nesreči so prihiteli iz bližnjih vasi kmetje, med katerimi se je hitro raz-

širila vest o težki avtomobilski nesreči, ki naj bi jo bil zakrivil šofer. Kmetje so bili silno razburjeni. O nesreči je bila obveščena občinska uprava v Bartolovcu. Ogorčeni kmetje so hoteli kar sami obračunati s šoferjem. Ta čas je pa prišla orožniška patrulja. Vodja je pozval kmete, naj se pomirijo, ti so pa odločno zahtevali, naj jim orožniki izročijo šoferja, da bodo z njim obračunali. Res se jim je posrečilo iztrgati orožnikom šoferja, po katerem so jeli neusmiljeno udrihati s koli in ga obmetavati s kamenjem. Orožniki so ga pa še pravosodno rešili in odvedli v občinsko hišo v Bartolovcu. Ogorčeni kmetje pa niso dovolili, da bi ostal tam. Pozneje je prišla sodna komisija in komandir orožniške stanice iz Varaždina z orožniško četo. Aretirali so tri kmete. Precej težko poškodovanega šoferja so odpeljali v varaždinsko bolnico.

Po okolici Varaždina se mnogo govori o težki avtomobilski nesreči, ker je v treh letih že četrti primer, da se je pripetila na isti cesti smrtna nesreča. Šoferjevi spremljevalci so se takoj po nesreči skrili v bližnjo koruzo, pozneje so pa pobegnili proti Varaždinu. Pokojni Kobal zapušča ženo in dva otroka.

Edine izjeme med ženskami

V vseh civiliziranih državah si ženske prizadevajo, da bi bile čim bolj. In če jim ni narava dovolj radodarna, skušajo popraviti to z različnimi umetnimi sredstvi. V Azi je pa dela, kjer si ženske nasprotno prizadevajo, da bi bile čim grše. Ta dežela je Tibet. Tibetanke si mažejo obraze s temno rdečim praškom, ki ga izdelujejo iz zmesi krvi in nekaterih rastlin. Ta prah ima grdo barvo, obenem pa smrdi. V nasprotju z našimi damami, ki se lepoticijo tako, da imajo na obrazih svetlo-rdečo barvo, združeno z belo, se tibetanske žene mažejo tako, da imajo na licih in senčih povsem črne madeže. Človek bi mislil, da ima pred seboj grde maske.

Od kod se je vzela ta običaj, tako zelo nasprotujoč ženskem značaju? Tibetske žene so bile prišle v to pred mnogimi stoletji. To so odredili dalajlame, hoteli tako ohraniti krepost zakonskih žen. Ma-

zanje obraza s črno barvo je namreč običaj samo pri zakonskih ženah. Dekleta si obrazov ne mažejo. Čim se pa dekle omoži, si mora takoj namazati obraz s črno barvo. Lame so proglasili, da lepota za pravo zakonsko srečo ni potrebna in da je greh, če žena, ki je že našla moža, razkazuje se naprej svoje čare in zapečuje tako druge moške v skušnjavo.

Zato žene Tibetancev sploh ne nosijo nobenega nakita in se oblačijo vedno tako, da se lepota ženske postave skrrije. Zavijajo se v debele črne halje, ki delajo grde gube. Sicer so pa zakonski običaji v Tibetu različni po poednih krajih. V nekaterih krajih ostanejo žene svojim možem zveste za vse življenje in tu ima menda njihova grda zunanost onl pomen, ki ji ga pripisujejo lame. Drugod pa žene kratkomaletno zamenjavajo moža in jih imajo tudi po več, posebno če gre za brate. Pa tudi v teh primerih se ne smejo kazati tako, da bi zapelevalje tuje moža v greh. Obraze si morajo tudi take žene mazati s črno barvo.

A. P. MELNIKOV:

„ZAGONETNA SMRT KNEZA KOSTROVA“

POMAN ZLOČIN I.

Bilo je v septembru. Po teden dni trajajočem deževju je bilo že tretji dan lepo, solnčno vreme. Gozdovi so se bili v izobilju napili vlage, po travnikih so se lesketale mlake, ceste so bile pa že suhe. Kristalno čisti zrak, poln vonja komaj odpadlega listja, je bil osvežujoč. Po gozdovih je raslo mnogo jurčkov in lisičk.

Strastni gobar, policijski svetnik Ivan Grigorjevič Murzajev, ki je redko izrazil nanj odpadajoči prost dan, je bil že od jutra v gozdu. Ko je stopil iz gostega smrekovega gozda na livadico, je sedel na štor, odložil velik nahrbtnik, ga položil na tla in si z užitek prižgal cigareto. V nahrbtniku je imel polno skrbno zloženih jurčkov.

V gozdu se počuti človek tako prijetno. Ne smem se pa dolgo muditi. Sonce že zahaja. Ura bo kmalu osem. Bog daj, da bi prišel še do večera iz gozda. Do mesta imam še sedem kilometrov hoje.

Kmalu je vstal in krenil urnih korakov čez livado v brezov gozd. Priti iz gozda v temi ni bilo lahko, dokler ni prišel na gozdno stezico, zaraščeno z gosto travo. Skozi krone dreves so se že lesketale

zvezde. Po njih je določil smer in kmalu je prišel iz gozda na polje. Tam je bilo svetlejšo od zvezd in tankega luninega srpa, ki se je bil pravkar prikazal nad obzorjem. Po obrisih gozda za seboj in dveh domačij je spoznal, kje je.

Potegnil je iz žepa uro in posvetil na njo z žepno svetilko. Bila je deset.

— Torej pred enajsto ne bom doma, — je pomislil policijski svetnik in pospešil korake.

Po mehki sredini malo rabljene poti mu je bila hoja prijetna. Na desni strani se je razprostiralo polje, na levi pa travniki, segajoči tja do gozdov knezov Kostrovih. Malo dalje je segal tik do poti gozd. Komaj je Murzajev prispel do njega, je nenkrat zaslišal za seboj brnenje avtomobila, ki je v naslednjem trenutku v divji brzini švignil mimo njega.

— Pa menda vendar šofer ni pijan? — je odskočil prestrašeni Murzajev v stran. — Vozil kakor blazen po taki poti, povrhu pa še brez luči. Od kod neki se pelje? Saj vodi ta pot samo do dveh siromskih kmečkih domačij, potem se pa izgubi v gozdu, kjer ne morejo voziti po njej niti kmečki vozovi, kaj šele avtomobili.

Zanimanje njegovega poklica se je zdramilo v Murzajevu tako naglo, da se je ustavil, sedel na kamen ob poti in se zamislil, prizadevajoč si pojasniti vzrok tako nenadne in neobičajne vožnje avtomobila po poljski poti.

— Od kod je prispel, da se je tako nenadoma pojavil za mojim hrbtom? Če bi bil prispel po cesti od gozda ali domačije, bi bil prej slišal ropot bližajočega se avtomobila. To pomeni, da je prispel

od leve strani, sem od travnikov, od katerih me loči del gozda. Zato nisem mogel slišati ropota, dokler avto ni zavozil s travnika na pot. Čez travnike pa ne vodi nobena pot, niti steza in na tej strani sploh ni nobene hiše. Kolikor se spominjam, stoji tam samo vila kneza Kostrova, zelo udobno opremljena, toda redko obljudena, zato tudi nihče ne pazi nanjo. Kolikor vem, stanuje knez v nji samo, kadar si hoče odpočiti na samem sredi prirode, toda on se ni peljal tod mimo. Prvič, kaj naj bi ga napotilo ponoči na travnik, ko pa vodi na drugi strani blizu njegove vile skozi gozd krasna cesta? Drugič, avto, ki je vozil mimo mene ne pripada knezu. Njegov močični in krasni Rolls-Roys pozna vse mesto, dočim je bil avto — kolikor sem mogel v temi spoznati njegove obrise — cenjen Ford, povrhu še zelo obrabljen, če sodim po škripanju karoserije in hropečem zvoku motorja. Najbrž je bil to navaden taksi in še celo najslabši. V tem tiči neka tajna, — je zaključil Murzajev svoje razmišljanje. — Pa vendar ni bila knezova vila izropana?

Murzajev je skrnil nahrbtnik z jurčki pod grm ob cesti, potem se je pa prepričal, če ima v zalogi baterijo za svetilko in ko jo je prižgal, je jel pregledovati pot. Na njeni mehki površini so se dobro videli sledovi pnevmatik. Vzorci na levi in desni pnevmatiki niso bili enaki. Na odtisih lede pnevmatike so se dobro videli vrzeli med vzorcem, ponavljajoče se v enakih razdaljah, enakih obodu kolesa. To je kazalo, da je bila pnevmatika zakrpana.

— Dvomim, da bi knez ne imel v zalogi pnevmatike in da bi se vozil z neenakimi zakrpanimi

pnevmatikami, — je pomislil Murzajev.

Krenil je po sledovih nazaj, v nasprotno smer, kakor je vozil avto. In tako je opazil sledove globoko zarezanih koles, ki so mogli nastati samo tako, da je šofer naglo zavril avto. Sledovi so kmalu zavili v loku na travnik, kjer je bila zemlja stepana pod njimi in trava popasena skoraj do korenin. Tam so sledovi izginili. Ko jih je iskal še naprej, je prišel Murzajev do krtine, čez katero je šlo kolo avtomobila in na kateri so se videli isti sledovi. Potem je pa sledila livada z višjo travo. Po tem, kako je bila povaljana, ni bilo težko ugotoviti sledov avtomobila.

— Kaj pomeni to? — se je tudil Murzajev, ogledujoč sledove. — Trava je povaljana v nasprotni smeri od poti, kar pomeni, da avto tu ni vozil proti nji, temveč od nje.

Kmalu je našel potrđilo svoje domneve, ko je prišel na golo trato brez trave, pokrito z debelim peskom. Sledovi pnevmatik se tu niso poznali, pač je pa Murzajev opazil zlomljeno suho vejo, obrnjeno v nasprotno smer od poti. To se je mogoče zgoditi pod avtomobilom, ki je vozil tod mimo. Sledovi so znova izginili. Istoč jih je zavil Murzajev malo v stran in prišel na drugo trato brez trave, pokrito z drobnim peskom. Tu so se pa zopet nekoliko poznali sledovi pnevmatik. V svitu ugašajoče svetilke se je zalesketala sredi gole trate mlaka. Murzajev je izmenjal baterijo in jel ogledovati robove mlake. Na pesku proti poti so se videli razpršeni temni madeži. To je pomenilo, da je avto tu zavil od poti, kajti ko je hitro vozil čez lužo, je brizgnil vodo v smeri vožnje.